

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۶/۱۷	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۰	مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی		
ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره	

الف		تاریخ ادبیات (۲ نمره)
۰/۵	۱- هر یک از عبارات گروه «الف» به کدام یک از شخصیت‌های گروه «ب» مرتبط است؟ (در گروه «ب» یک مورد اضافی است).	
	الف	ب
	۱- او از شاعران شاخص عصر بیداری است و تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود.	ادیب الممالک فراهانی
	۲- او از جمله نویسندگان معروف عصر انقلاب است که در عرصه داستان کوتاه، داستان بلند، رمان، نمایشنامه و فیلم‌نامه قلم می‌زند. وی در حوزه ادبیات دفاع مقدس نیز رویکردی خاص و عمیق به مسائل دارد. «ملاقات در شب آفتابی» از آثار اوست.	علی مؤذنی فرخی یزدی
	۲- متن زیر، کدام اثر ادبی را معرفی می‌کند؟	
۰/۲۵	«این کتاب در برگیرنده داستان «زری و یوسف» و اوضاع اجتماعی مردم فارس در خلال جنگ جهانی دوم است. «سیمین دانشور»، با این اثر به اوج نویسندگی خود رسید.»	
۰/۷۵	۳- واژه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.	
	الف) صبای کاشانی پرچمدار بازگشت ادبی است. از آثار او می‌توان به (منشآت - خداوندنامه) اشاره کرد.	
	ب) نثر فارسی تحت تأثیر آثاری که در دوره بیداری از زبان‌های اروپایی ترجمه می‌شد، به (تکلف - سادگی) گرایید.	
	ج) نیما یوشیج در (ققنوس - افسانه) تغییراتی در اصول و ضوابط شعر سنتی ایجاد کرد.	
۰/۲۵	۴- کدام یک از موارد زیر درست است؟	
	الف) «همسایه‌ها» نوشته «هوشنگ گلشیری»	
	ب) «دهکده پر ملال» نوشته «امین فقیری»	
۰/۲۵	۵- تکریم شهید و فرهنگ شهادت با تکیه بر ملّی و تاریخی یکی از درون مایه‌های شعر در دوره انقلاب اسلامی است.	
	الف) داستان‌های	ب) سروده‌های
	ج) اسطوره‌های	د) روایت‌های
	سبک شناسی : (۲ نمره)	
۰/۲۵	۶- کدام یک از موارد زیر، از عوامل «کم‌توجهی کاربرد جمله‌ها و ترکیب‌های زبانی در شعر دوره بیداری» نیست؟	
	الف) اغلب شاعران صرفاً به شکل و ظاهر، گرایش داشتند.	
	ب) برخی شاعران تسلط کافی برای ادبیات کهن نداشتند.	
	ج) شاعران برای آگاه‌سازی مردم و انتشار آثار در روزنامه‌ها ناگزیر بودند، به شتاب شعر بسرایند.	
۱	۷- کدامیک از جملات زیر درست و کدامیک نادرست است؟	
	الف) در دهه نخست انقلاب، دوری از سبک‌های جدید داستان دیده می‌شود.	
	ب) روح عرفان و حماسه در شعر دوره بازگشت و بیداری آشکار است.	
	ج) زبان و واژگان شعری در قصاید دوره انقلاب به سبک خراسانی نزدیک است.	
۰/۷۵	د) کتاب «تاریخ بیداری ایرانیان» در حوزه نمایشنامه‌نویسی نثر دوره مشروطه است.	
	۸- هر یک از موارد زیر مربوط به کدام ویژگی (زبانی - ادبی - فکری) شعر « ادبیات دوره معاصر تا انقلاب اسلامی» است؟	
	الف) جمله بندی‌های ساده در شعر معاصر کاملاً چشمگیر است.	
	ب) مدح و ذم و هجو در شعر این دوره بسیار کم است.	
	ج) گرایش به «نماد» در تصاویر شعری بیشتر می‌شود.	
	ادامه سؤالات در صفحه دوم	

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۶/۱۷	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۰	مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی		
ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره	

ج	موسیقی شعر: (۶ نمره)	
۰/۲۵	۹- «وزن» کدام یک از ابیات زیر، با بیت: «چون جام شفق موج زند خون به دل من / با این همه دور از تو مرا چهره زردی است» متفاوت است؟ الف) هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای؟ ب) هنگام وداع تو ز بس گریه که کردم دور از رخ تو چشم مرا نور نمانده است	
۰/۲۵	۱۰- برای بیت: «از کرده خویشتن پشیمانم جز توبه ره دگر نمی‌دانم» کدام یک از وزن ها، نادرست است؟ الف) مفعول مفاعیلن مفاعیلن ب) مستفعل فاعلات مستفعل ج) مفتعلن فاعلات مفتعلن فع	
۰/۷۵	۱۱- پاسخ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) روی خوبت آیتی از لطف پر ما کشف کرد ب) درد عشقی کشیده‌ام که می‌رس ج) همه شب در این امیدم که نسیم صبحگاهی به پیام آشنایی، بنوازد آشنا را (همسان دولختی - ناهمسان)	
۰/۵	۱۲- در کدام یک از ابیات زیر، هر سه اختیار زبانی (بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه - حذف همزه - کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند) به کار رفته است؟ الف) سعدی نظر از رویت کوتاه نکند هرگز ب) پس سوی کاری فرستاد آن دگر و ر روی بگردانی، در دامن آویزد تا از این دیگر شود او با خبر	
۰/۲۵	۱۳- در کدام یک از واژگان بیت زیر، مصوت بلند «ی» همواره کوتاه تلفظ می‌شود؟ «بیا تا گل برفشانیم و می در ساغر اندازیم فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم»	
۰/۵	۱۴- با توجه به بیت: «کیسه هنوز فربه است، با تو از آن قوی دلم چاره چه خاقانی اگر، کیسه رسد به لاغری» الف) در چندمین رکن مصراع دوم به جای (U - U) «مفاعیلن»، (- UU) «مفتعلن» آمده است؟ ب) نام این اختیار شاعری وزنی چیست؟	
۰/۲۵	۱۵- بیت «دریای هستی دم به دم / در چرخ و تاب و پیچ و خم» در بحر سروده شده است. الف) هزج مرتع سالم ب) رجز مربع سالم ج) هزج مسدس محذوف د) رجز مسدس محذوف	
۰/۵	۱۶- با ذکر دو دلیل ثابت کنید شعر زیر در قالب «نیمایی» سروده شده است. «تو را من چشم در راهم، شباهنگام / که می‌گیرند در شاخ تلاجن، سایه‌ها رنگ سیاهی / وز آن دل خستگانت راست، اندوهی فراهم / تو را من چشم در راهم»	
۲/۷۵	۱۷- بیت «چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست سخن شناس نه ای جان من خطا اینجاست» را: الف) تقطیع هجایی کنید. ب) نشانه‌های هجایی آن را بگذارید. ج) وزن بیت را بنویسید. د) در رکن پایانی مصراع دوم، کدام اختیار شاعری وزنی، به کار رفته است؟	
د	زیبایی شناسی: (۶ نمره)	
۰/۵	۱۸- در بیت «بیستون کندن فرهاد نه کاری است شگفت / شور شیرین به سر هر که فتد، کوهکن است» هر دو آرایه و وجود دارد. الف) تلمیح - تضمین ب) مراعات نظیر - لف و نشر ج) مراعات نظیر - تضمین د) تلمیح - مراعات نظیر	
	ادامه سؤالات در صفحه سوم	

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان: ۱۷/۶/۱۴۰۰	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۰	مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی		

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

۰/۵	۱۹- هر یک از آرایه‌های «تضاد» و «متناقض نما» برای کدامیک از نمونه‌های زیر مناسب است؟ الف) سخن در میان دو دشمن چنان گوی که اگر دوست گردند، شرم زده نباشی. ب) ما در عصر احتمال به سر می‌بریم / در عصر شک و شاید / در عصر قاطعیت تردید / عصر جدید / عصری که هیچ اصلی / جز اصل احتمال، یقینی نیست.	۰/۵
۰/۵	۲۰- نوع هر یک از «لف و نشرها» ی بیت‌های زیر را بنویسید. الف) از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب وز مهر و کین تو دو نمونه است شهد و سم ب) روی و چشمی دارم اندر مهر او کاین گهر می‌ریزد آن زر می‌زند	۰/۵
۰/۵	۲۱- در شعر زیر، آرایه «تضمین» به کار رفته است. یک دلیل برای آن ذکر نمایید. مه من نقاب بگشا ز جمال کبریا که بتان فرو گذارند اساس خودنمایی شده انتظام از حد، چه شود ز در آیی؟ «ز دو دیده خون فشانم ز غمت شب جدایی چه کنم که هست اینها گل باغ آشنایی»	۰/۵
۰/۵	۲۲- در بیت «پرستش به مستی است در کیش مهر الف) کدام واژه، آرایه «ایهام تناسب» پدید آورده است؟ ب) این واژه با کدام کلمه در بیت، «تناسب» دارد؟	۰/۵
۰/۲۵	۲۳- آرایه مشترک ابیات زیر چه نام دارد؟ الف) بگذار تا بگیریم چون ابر در بهاران ب) دلم گرفته از این روزها دلم تنگ است کز سنگ ناله خیزد روز وداع یاران میان ما و رسیدن هزار فرسنگ است	۰/۲۵
۱	۲۴- برای هر یک از ابیات زیر، کدام آرایه داخل کمانک نادرست است؟ الف) باران هم بر جای عرق می‌چکد از ابر ب) از صدای سخن عشق ندیدم خوش تر پیداست که از دست کریم تو حیا کرد (مراعات نظیر - حسن تعلیل - جناس) یادگاری که در این گنبد دوار بماند (حسن آمیزی - ایهام تناسب - تشخیص) ج) بی مهر رخت روز مرا نور نمانده است د) چشم عاشق نتوان دوخت که معشوق نبیند وز عمر مرا جز شب دیجور نمانده است (لف و نشر - تضاد - ایهام) پای بلبل نتوان بست که بر گل نسراید (استعاره - اسلوب معادله - اغراق)	۱
۰/۷۵	۲۵- در بیت: «اگر سنت اوست نوآوری، الف) واژه «از نو» آرایه پدید آورده است. ب) دو معنای این واژه را با توجه به بیت بنویسید.	۰/۷۵
۰/۵	۲۶- چگونه به وجود آرایه «حسن تعلیل» در بیت زیر پی برده‌اید؟ (ذکر یک دلیل کافی است). «به سرو گفت کسی میوه‌ای نمی‌آری؟ جواب داد که آزادگان تهی دست‌اند»	۰/۵
۰/۷۵	۲۷- با توجه به بیت: «قطع زنجیر ز مجنون تو نتوان کردن الف) عبارت زیر درست است یا نادرست؟ «بیدل» در مصراع «دوم»، «جدایی ناپذیری موج از آب را معادل و تأییدی برای مفهوم جدایی ناپذیری زنجیر از عاشق مجنون (دیوانه) بیان کرده است. ب) نام آرایه مناسب بیت با توجه به توضیح قسمت «الف» چیست؟ ج) این آرایه بر پایه است.	۰/۷۵
	ادامه سؤالات در صفحه چهارم	

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان: ۱۷/۶/۱۴۰۰	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت شهریورماه سال ۱۴۰۰	مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی		

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

۰/۲۵	۲۸- در عبارت زیر، قسمت مشخص شده، چه آرایه‌ای را پدید می‌آورد؟ «اصرارهای من که بوی التماس می داد، عاقبت شما را متقاعد کرد.» نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره) ۲۹- متن زیر از «سید محمد علی جمالزاده» است؛ به پرسش‌های مربوط به آن پاسخ دهید. «دیگران نیز فرصت نداده مانند قحطی زدگان به جان غاز افتادند و در یک چشم به هم زدن، چنان کلکش را کردند که گویی هرگز غازی قدم به عالم وجود نهاده بود! در همان ببحوحه بخور بخور، صدای تلفن بلند شد، بیرون جستم و فوراً برگشته رو به آقای استادی گفتم: «وزیر داخله پای تلفن است» یارو حساب کار خود را کرده، بدون آنکه سر سوزنی خود را از تک و تا بیندازد، دل به دریا زده و به دنبال من از اتاق بیرون آمد.» الف) یک عبارت کنایی از متن ذکر نمایید. ب) در جای خالی عبارت زیر، کلمه مناسب بنویسید. «جمالزاده» در داستان بیشتر از اینکه به محتوا توجه داشته باشد به سبک نویسندگی و کاربرد کلمات و متداول در نثر توجه داشت. ج) واژه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. از آثار دیگر جمالزاده می‌توان به (تلخ و شیرین - سه تار) اشاره کرد. ۳۰- با توجه به ابیات زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. به کردار افسانه از هر کسی شنیدم همی داستانت بسی به تنها یکی گور بریان کنی هوا را به شمشیر گریان کنی برهنه چو تیغ تو بیند عقاب نیارد به نخجیر کردن شتاب نشان کمند تو دارد هژبر ز بیم سنان تو خون بارد ابر الف) شاعر در بیان کدام یک از ویژگی‌های رستم زیاده‌روی کرده است؟ ب) با توجه به این توصیف، مناسب‌ترین آرایه برای تصویر آفرینی در حماسه است. ۳۱- ابیات زیر سروده «پروین اعتصامی» است، به پرسش‌های مربوط به آن پاسخ دهید. «محتسب مستی به ره دید و گریبانش گرفت مست گفت: «ای دوست، این پیراهن است افسار نیست» گفت: «از بهر غرامت، جامه ات بیرون کنم گفت: «پوسیده است، جز نقشی ز پود و تار نیست» الف) به این شیوه گفت و گو میان دو انسان می‌گویند. ب) مصراع «گفت: «پوسیده است، جز نقشی ز پود و تار نیست» به چه موضوعی تأکید می‌کند؟ ۳۲- ابیات زیر سروده «فرخی یزدی» است. دو ویژگی ادبی آن را بنویسید. «آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی دست خود ز جان شستم از برای آزادی تا مگر به دست آرم، دامن وصالش را می‌دوم به پای سر در قفای آزادی ۳۳- برای بیت زیر از «سید اشرف الدین گیلانی»، یک ویژگی زبانی بنویسید. غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵
۲۰	جمع نمره	پاینده و پیروzbاشید